

*Kao sudionik Križnoga puta
doveden je do Požege,
a završio je u nekoj
masovnoj grobnici
na Papuku*

fra **Matija Emil STIPIĆ**

33 godine

župnik u Gorancima

Franjevačka hercegovačka provincija - Mostar

Rođen je 4. listopada 1912. u Drinovcima, od oca Stjepana i majke Ive, rod. Alerić. Pučku školu završio je u rodnome mjestu, franjevačku klasičnu gimnaziju na Širokom Brijegu, a bogosloviju u Mostaru i u Rimu. Franjevački habit odjenuo je 1932. na Humcu i postao članom Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja Marijina. Za svećenika je zaređen 1937. u Mostaru. Služio je kao kapelan u Duvnu (današnji Tomislavgrad) i u Mostaru, a od 1942. do 1945. bio je župnik u Gorancima. U svibnju 1945. završio je u nekoj masovnoj grobnici na Papuku.

Ovaj se mladi svećenik po savjetu starijih fratara povlačio s hrvatskom vojskom u proljeće 1945. iz Hercegovine prema Zagrebu i dalje prema Sloveniji. Vrlo su oskudna saznanja o njemu. Istraživač mučeništva hercegovačkih franjevaca dr. fra Andrija Nikić nema nikakav podatak o njegovoj smrti.

Mi smo u našem istraživanju došli do Mile i Smiljke Majić, rod. Stipić, fra Emilovih nećakinja. One su nam dale sljedeći iskaz:

O okolnostima smrti pok. fra Emila znamo toliko da se pok. fra Emil prije nego što je pao Mostar, povukao prema Hrvatskoj i Sloveniji, ali je ubačen od strane partizana negdje u Sloveniji. Čule smo da je doveden u logor u Slavonsku Požegu...

U Slavonskoj Požegi bilo je jedno od prihvatilišta hrvatskih ratnih zarobljenika poslije Bleiburga i ondje je bila cijela udbaška jedinica koja je naše zarobljenike vodila na Papuk i strijeljala ih. Na temelju iskaza fra Emilovih nećakinja, moglo bi se zaključiti da je zarobljen negdje u Sloveniji ili Austriji, da je u marševima smrti doveden do Požege i ondje smaknut. To je jedino što smo do sada mogli ustvrditi.

U zarobljenički logor u Požegu partizani su s Križnoga puta dotjerali gotovo 30.000 zarobljenika. Logor je bio pod zapovjedništvom jedinica II. jugoslavenske armije. Opis stanja u logoru dao je javni tužitelj II. JA izvješćujući Ministarstvo unutarnjih poslova F.D. Hrvatske, 11. srpnja 1945., o "nepravilnim postupcima pripadnika JA prema

ratnim zarobljenicima i narodu". Prenosimo dio teksta iz knjige *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944. - 1946.*:

Štab X. divizije izdao je naređenje Štabu IX. brigade da sa jednim bataljonom izvrši pratnju tog transporta. Pomoćnik komesara iste brigade, drug kapetan Milovan Samardžić, izjavljuje u vezi s tim:

"Ja sam organizirao ovaj transport, dao upute rukovodiocima. Postrojio cijelu kolonu, održao kratki govor i podvukao kakve će izaći posljedice ako bi koji od zarobljenika pokušao bježati ili napasti pratioce. Kolona je krenula. Ja sam s motorom otišao naprijed. Kolonu sam sačekao u selu Cernik kod Nove Gradiške. Tu mi je saopšteno sljedeće: da su dvojica ustaša ubijena, radi toga što nisu mogli ići, a druga dvojica što su se pokušala sakriti pod most, a jedan što je zločinački i razbojnički napao na komesara čete u namjeri da ga razoruža."

Napominje se da je ta grupa zarobljenika išla na likvidaciju, jer su to sve bili ustaše, koljači, žandari i policajci.

Izvori i literatura:

Iskaz Mile i Smiljke Majić, 14. 3. 1993.

Nikić, dr. fra Andrija, *Hercegovački franjevački mučenici*, Mostar, 1992., str. 199.

Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.-1946., Dokumenti, Slavonski Brod, 2005., str. 193.